

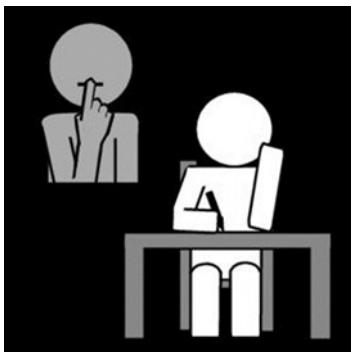
J. polski. VI

12.05.2020

Temat: W świecie mitów i przypowieści- utrwalenie

Witam Cię Szymonie, witam Cię Michale!

Przeczytaj uważnie teksty i wykonaj podane zadania. W zadaniach wybierz tylko jedną poprawną odpowiedź i zaznacz ją kółkiem. Rozwiązania pozostałych zadań zapisz starannie w wyznaczonym miejscu. Pomyłki przekreślaj. Powodzenia!

Tekst I

Nikos Chadzinikolu, *Mity greckie* (fragment)

Mijały miesiące, niemowlę chowało się wśród zwierząt. Aż pewnego dnia odnalazł chłopca pastucha Archialasa. Zabrał do swojego szałas i nadał mu imię Parys. Żyli się z sobą tak bardzo, że Parys nazywał Archialasa ojcem, a on Parysa synem. Tak więc Parys rósł w warunkach górskich, wychowywał się wśród pasterzy, uczył się strzelania z łuku, rzucania oszczepem, zapasów, past trzody, szczególnie opiekował się stadem dorodnych byków na stokach góry Idy.

W dniu jego osiemnastych urodzin odbyło się wesele bogini morskiej Tetydy ze zwykłym śmiertelnikiem Peleusem. Tetyda nie była zadowolona z tego małżeństwa, ale musiała zgodzić się z życzeniem Zeusa, który obawiał się, zgodnie z przepowiednią, że jeśli Tetyda wyjdzie za mąż za jakiegoś boga, jej syn stanie się potężniejszy od wszystkich pozostałych.

Na weselu Tetydy ucztowali bogowie Olimpu, Muzy i Nereidy. Prezenty były bogate: Posejdon przybył ze wspaniałą parą klaczy, Hefajstos przyniósł piękny miecz, Afrodyta złoty kubek... Tylko jedna bogini, niezgody, Eris nie została zaproszona na tę ucztę weselną. Toteż zła, niezadowolona, zbliżyła się do biesiadnej sali i przez otwarte okno rzuciła jabłko z napisem „Dla najpiękniejszej”. Wszystkie boginie naraz sięgnęły po to jabłko. Pokłóciły się ze sobą. W końcu pozostały trzy boginie, które pretendowały do tytułu najpiękniejszej: Hera, Atena i Afrodyta. Zeus zmartwił się tą kłótnią, ale z drugiej strony nie chciał zepsuć wesela ani obrazić bliskich mu osób. Wyszedł z salonu, rozejrzał się dookoła, zatrzymał swój wzrok na pięknym młodzieńcu, który pasł byki na górze Idzie, blisko Troi. Wrócił do salonu, wezwał Hermesa i powiedział:

– Pójdiesz z trzema boginiami na górę Idę. Tam odbędzie się sąd rozjemczy. Niech Parys wyda sprawiedliwy werdykt.

Parys zdumiał się, gdy zobaczył trzy piękne boginie. Nigdy nie spodziewał się takiego spotkania. Hermes wyjaśnił przyczynę ich przybycia. Pierwsza odezwała się Hera:

– Jeśli przyznasz to jabłko mnie, ofiaruję ci królestwo Azji i niezliczone bogactwa.

– A jeśli powiesz, że ono do mnie należy – rzekła Atena – będziesz sławnym mędrcem i niezwyciężonym wodzem.

Ostatnia odezwała się Afrodyta:

– Jestem boginią miłości i piękności. Siła, bogactwo i mądrość nic nie są warte, gdy człowiek nie cieszy się z życia. Jeśli przekażesz jabłko mnie, podaruję ci szczęście, pomogę ci zdobyć najpiękniejszą kobietę świata, Helenę, królową Sparty.

Piękność bogini miłości i jej obietnica skusiła Parysa, który przyznał jabłko Afrodycie. Hera i Atena oddaliły się rozgoryczone. I od tego dnia znenawidziły Troję.

Nikos Chadzinikolau, *Mity greckie*, Siedmioróg, Wrocław 2014, s. 140–141.

1. Wskaż szereg, w którym wszystkie wymienione imiona należą do bogów greckich występujących w przeczytanym przez Ciebie fragmencie.

- A. Afrodyta, Zeus, Parys, Atena
- B. Hermes, Hefajstos, Hera, Atena
- C. Eris, Atena, Hermes, Peleus
- D. Zeus, Atena, Helena, Eris

2. Dokończ zdanie. Zaznacz odpowiedź A albo B oraz jej uzasadnienie 1 lub 2.

Przytoczona opowieść jest

A.	przypowieścią,	ponieważ	1.	zawiera pouczenie i mówi, jak należy się zachowywać.
B.	mitem,		2.	występują w niej postaci fantastyczne, np. bogini morska Tetyda.

3. Uzasadnij w dwóch zdaniach, czy można powiedzieć, że bogini Eris była złośliwa i zazdrosna. Ułóż jedno zdanie złożone podrzędnie, drugie złożone współrzędnie.

.....

4. Na podstawie fragmentu tekstu *Mity greckie* oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Parys był synem pasterza Archialasa.	P	F
Jabłko niezgody było przeznaczone dla najmądrzejszej.	P	F
Nieproszonym gościem na weselu była bogini niezgody.	P	F
Zdarzenia rozgrywają się niedaleko Troi.	P	F

5. Ułóż dwa zdania złożone na temat tekstu *Mity greckie*.

....., ale

....., a

6. Zdanie złożone współrzędnie otrzymamy, jeśli zdania *Parys wychowywał się wśród pasterzy. Uczył się strzelania z łuku, rzucania oszczepem.* uzupełnimy spójnikiem

- A. więc
- B. gdy
- C. ponieważ
- D. aby

TEKST II

Lidia Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu* (fragmenty)

Igrzyska olimpijskie wiąże się z rokiem 776 p.n.e., a pod tą bowiem datą zostały po raz pierwszy odnotowane, lecz niewątpliwie były związane z tą miejscowością [Olimpią] już wcześniej. [...] Nie dopuszczano do udziału w zawodach niewolników, cudzoziemców, ludności podbitej. [...]

Z igrzyskami wiąże się wielkie osiągnięcie kultury wszechhelleńskiej¹, niezrozumiałe [...] dla ówczesnych innych ludów, przez Greków zwanych barbarzyńcami. Był to tak zwany „pokój boży” [...], który nakazywał wszystkim państwom greckim zaprzestania walk i wojen w okresie trwania igrzysk, gdyż zawody te otwierały drogę do chwały bez rozlewu krwi. [...] Już to było niezrozumiałe dla Persów², lecz większe było ich zdumienie, gdy usłyszeli, że Grecy walczą tam o nagrodę w formie gałązki z drzewa oliwki. [...]

Fakt, że Grecy cenili ów wieniec z gałązek oliwki i rozgłos bardziej niż cenne nagrody, świadczy o tym, że w tężyźnie fizycznej widzieli coś więcej niż tylko treść hasła „sport to zdrowie”. Zdawali sobie sprawę, że sport jest jedną z form wychowania młodego człowieka, dającą hart, zdyscyplinowanie, odporność na trudy i poczucie odpowiedzialności – a to wszystko miało przygotować i do życia w pokoju, i do trudów wojennych.

Lidia Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*, PWN, Warszawa 1983, s. 559–562.

¹ *wszechhelleński* – związany z całą starożytną Grecją.

² *Persowie* – mieszkańcy państwa o nazwie Persja, z którym Grecja toczyła wojny w starożytności.

7. Uzupełnij tabelę pochodzącymi z tekstu informacjami związanymi z organizacją starożytnych igrzysk.

Informacje na temat starożytnych igrzysk	
Miejsce (gdzie?)	
Czas rozpoczęcia zawodów (od kiedy?)	
Uczestnicy (kto?)	
Wykluczeni (kto?)	

8. Dokończ zdanie. Zaznacz odpowiedź A albo B oraz jej uzasadnienie 1 lub 2.

Fragment *Igrzyska olimpijskie* jest

A.	tekstem popularnonaukowym,	ponieważ	1.	służy popularyzacji wiedzy o kulturze starożytnej.
B.	tekstem literackim,		2.	wykorzystuje środki poetyckie i występuje w nim świat przedstawiony.

9. Wymień trzy ważne funkcje sportu w starożytnej Grecji. Zastosuj zdania pojedyncze.

1.
2.
3.

10. Wstaw nawias w pasujące miejsce w zdaniu.

Hellenowie nazywano tak starożytnych Greków bardziej cenili olimpijski wieniec z oliwki niż inne nagrody.

11. Określ, które z poniższych zdań dotyczących przypowieści jest prawdziwe.

1. Przypowieść wyjaśnia pochodzenie zjawisk przyrody. P/F
2. W przypowieści występują bogowie. P/F
3. Przypowieść ma sens dosłowny i przenośny. P/F

P – prawda; F- fałsz

12. Połącz postacie z przesłaniem przypowieści, z których pochodzą.

1. siewca	A. należy rozwijać swoje umiejętności
2. sługa ukrywający talent	B. warto być przewidującym
3. samarytanin	C. każdy człowiek jest naszym bliźnim
4. panna roztropna	D. życie powinno być owocne

13. Ułóż kartkę z pamiętnika Parysa. Powinna ona dotyczyć przeżyć pasterza podczas dorastania w górach.

.....

.....

.....

